

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247461

การให้เจ้าหน้าที่งานควบคุมหนังสือมีอำนาจสอบสวนในความผิดอาญาเกี่ยวกับลิขสิทธิ์

ร้อยตำรวจโท สัมฤทธิ์ พรหมเคน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

600252473

ห้องสมุดงานวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ

247461

การให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสอบสวนในความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ

ร้อยตำรวจโท สัมฤทธิ์ พรหมเคน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2553

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5 1 8 6 0 1 3 9 3 4

EMPOWERING POLLUTION CONTROL OFFICERS TO INVESTIGATE CRIMINAL
OFFENCES RELATED TO POLLUTION

Police Lieutenant Samrit Promken

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of law

Chulalongkorn University

Academic Year 2010

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสอบสวนใน
ความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ

โดย

ร้อยตำรวจโท สัมฤทธิ์ พรหมเคน

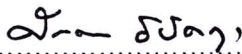
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

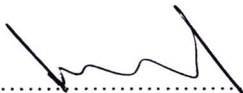
ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้แนบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาามหาบัณฑิต

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศักดิ์ดา ธนิตกุล)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ชัชชม อรรถมิญญ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย
(อาจารย์ ดร.ประพจน์ คล้ายสุบรรณ)

ร้อยตำรวจโท สัมฤทธิ์ พรหมเคน : การให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจ
 สอบสวนความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ. (EMPOWERING POLLUTION
 CONTROL OFFICERS TO INVESTIGATE CRIMINAL OFFENCES RELATED
 TO POLLUTION) อ. ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์;
 185 หน้า.

247461

ผลการศึกษาวิจัย พบว่าการนำมาตรการทางอาญามาบังคับใช้เพื่อป้องกันและแก้ไข
 ปัญหามลพิษในประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก อันเนื่องมาจาก ปัญหาขาด
 เอกภาพในการบังคับใช้กฎหมายของเจ้าพนักงานและการประสานงานกันระหว่างเจ้า
 พนักงานที่บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับมลพิษและเจ้าพนักงานในกระบวนการยุติธรรม จึงได้
 ศึกษาอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษพบว่า มีอุปสรรคและข้อขัดข้องบางประการ
 ที่ไม่สามารถบังคับใช้กฎหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อเปรียบเทียบกับเจ้าพนักงานใน
 ต่างประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยควรมีการปรับปรุงกฎหมายให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมี
 อำนาจสอบสวนในความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ โดยอาจขอคำปรึกษาจากพนักงานอัยการ
 เกี่ยวกับการวางรูปคดีหรือขอความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อสนับสนุนการสอบสวน
 ได้ตามสมควร และควรจัดให้มีหน่วยงานที่มีลักษณะคล้ายกับสถาบันนิติวิทยาศาสตร์ของ
 กระทรวงยุติธรรม หรือสำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อ
 เป็นองค์กรที่มีความทันสมัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีให้เพียงพอต่อการพิสูจน์การ
 กระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ

สาขาวิชา   นิติศาสตร์
 ปีการศึกษา   2553

ลายมือชื่อนิติสด .....
 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์.....

5186013934 : MAJOR LAW

KEYWORDS : EMPOWERING / POLLUTION CONTROL OFFICERS /
INVESTIGATE CRIMINAL OFFENCES RELATED TO POLLUTION.

POL.LT. SAMRIT PROMKEN : EMPOWERING POLLUTION CONTROL
OFFICERS TO INVESTIGATE CRIMINAL OFFENCES RELATED TO
POLLUTION. ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR EATHIPOL
SRISAWALUCK ,185 pp.

247461

The researcher found that Thai's government officers inefficiently employ criminal measures to solve pollution problems and protect environment. This is because of a conflict of power among officers and a lack of collaboration between enforcement officers and justice officers. To solve the aforementioned problems, the researcher examined authorities and duties of pollution-control officers and compared them with authorities and duties of foreign pollution-control officers. In conclusion, Thailand should improve laws in terms of giving pollution-control officers an authority to investigate on pollution criminal offence. The officers may consult with prosecutors on case matters and requests assistances from police officers on investigation support deemed appropriate. Moreover, Thailand should establish an organization similar to the Central Institute of Forensic Science Thailand, Ministry of Justice, or the Office of Forensic Science, Royal Thai Police. The organization should specialize in environmental science and technology, so it has ability to provide proofs of the criminal conviction for pollution offence.

Field of Study : LAW

Academic Year : 2010

Student's Signature

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

การจัดทำวิทยานิพนธ์จะสำเร็จลุล่วงมิได้ หากไม่ได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากบุคคลหลายท่าน ณ โอกาสนี้ผู้เขียนขอสำนึกพระคุณของท่านเหล่านั้น และปรารถนาที่จะแสดงความกตเวทิตาทุกโอกาสที่สามารถจะกระทำได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อผู้ช่วยศาสตราจารย์อิทธิพล ศรีเสาวลักษณ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาและให้ความเมตตาารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตลอดจนให้คำแนะนำและความช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียน อันเป็นความกรุณาอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ ดร.ชัชชม อรรถมิญญู ที่ได้สละเวลาอันมีค่ามาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกราบขอบพระคุณอย่างสูงต่อท่านอาจารย์ ดร.ประพนธ์ คล้ายสุบรรณ ตุลาการศาลปกครองกลาง ท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวณิชย์ ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่ามาเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านประธานกรรมการและกรรมการสอบทุกท่านได้กรุณาให้คำแนะนำและคำปรึกษาต่าง ๆ ในการเขียนวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณนายสุชิน สังขพงษ์ ผู้อำนวยการกองนิติการ กรมควบคุมมลพิษ และ พลตำรวจตรีลัทธิตัญญา เพียรสมภาร อดีตผู้บังคับการกองบังคับการปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่กรุณาให้คำสัมภาษณ์ข้อมูลในเชิงปฏิบัติการที่เป็นประโยชน์ในการเขียนวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทั้งเพื่อนร่วมงานและเพื่อนร่วมชั้นเรียน รวมทั้งผู้บังคับบัญชาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้เขียน

ท้ายที่สุด ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ครอบครัวและญาติพี่น้อง ที่คอยให้กำลังใจแก่ผู้เขียนในการศึกษาตลอดมา ส่วนข้อบกพร่องประการใดของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนขออภัยไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย	5
1.5 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	6
บทที่ 2 การสอบสวนดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	7
2.1 ความสัมพันธ์ของปัญหามลพิษกับความผิดอาญา	7
2.1.1 ลักษณะของการกระทำความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	8
2.1.2 กฎหมายสิ่งแวดล้อมที่มีความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	13
2.1.3 แนวความคิดในการดำเนินคดีอาญากับผู้ก่อมลพิษ	19
2.1.4 ลักษณะการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	21
2.1.5 การดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษในประเทศไทย	24
2.2 บทบาทของเจ้าพนักงานในการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษ	27
2.2.1 บทบาทของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษ	29
2.2.2 บทบาทของเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น	45
2.3 อำนาจการสอบสวนดำเนินคดีในผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	64
2.3.1 ความเป็นมาเกี่ยวกับอำนาจสอบสวนคดีอาญาในประเทศไทย	65
2.3.2 อำนาจของเจ้าพนักงานตามกฎหมายสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับมลพิษ	71
2.3.3 อำนาจของพนักงานสอบสวน	71
2.3.4 อำนาจสอบสวนของกรมสอบสวนคดีพิเศษ	77

บทที่ 3 อำนาจหน้าที่เจ้าพนักงานและการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย	80
3.1 สำนักงานพิทักษ์สิ่งแวดล้อมของประเทศสหรัฐอเมริกา	80
3.1.1 อำนาจหน้าที่ของสำนักงานพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	81
3.1.2 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ	84
3.1.3 การสอบสวนความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	93
3.2 กระทรวงสิ่งแวดล้อมของประเทศญี่ปุ่น	97
3.2.1 อำนาจหน้าที่ของกระทรวงสิ่งแวดล้อม	97
3.2.2 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษ	98
3.2.3 การสอบสวนความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	106
3.3 เปรียบเทียบบทบาทของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษของประเทศไทยกับต่างประเทศในสอบสวนดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	109
3.3.1 ความรู้ความสามารถของเจ้าพนักงาน	110
3.3.2 อำนาจของเจ้าพนักงานที่สอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	112
3.3.3 เปรียบเทียบการสอบสวนดำเนินคดีอาญาในความผิดเกี่ยวกับมลพิษของต่างประเทศกับประเทศไทย	117
3.3.4 บทบาทของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการสอบสวนคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษ	120
บทที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษในการบังคับใช้มาตรการทางอาญาในความผิดเกี่ยวกับมลพิษ	124
4.1 ปัญหาอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับเจ้าพนักงานตามกฎหมายอื่น	125
4.1.1 อำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535	125
4.1.2 อำนาจหน้าที่ของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535	128
4.2 ปัญหาและอุปสรรคของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535	129

บทที่	หน้า
4.3 ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินคดีอาญาเกี่ยวกับมลพิษตามประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา	136
4.4 ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการประสานงานระหว่างเจ้าพนักงานควบคุม มลพิษกับเจ้าพนักงานตามกระบวนการยุติธรรม	139
4.5 ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการให้เจ้าพนักงานคุมมลพิษมีอำนาจสอบสวน ความผิดเกี่ยวกับมลพิษ	142
4.5.1 ความจำเป็นในการให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมีอำนาจสอบสวน ความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ.....	142
4.5.2 ปัญหาที่อาจเกิดจากการกำหนดให้เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษมี อำนาจสอบสวนความผิดอาญาเกี่ยวกับมลพิษ.....	146
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	152
รายการอ้างอิง	168
ภาคผนวก	177
ประวัติผู้เขียน	185